

“Skola 2030” redzējums par skolēnu:

Jaunietis gūst mūsdienīgas lietpratības izglītību un kļūst par personību ar pašapziņu, kurš ciena un rūpējas par sevi un citiem; lietpratēju izaugsmē, kam mācīties nemītīgi un ar aizrautību ir kļuvis par ieradumu; atbildīgu sabiedrības dalībnieku, kurš iedziļinās, līdzdarbojas un sadarbojas, un radošu darītāju, kurš ievieš inovācijas.

Rakstura veidošana

Lai gan uz kompetencēm balstītās izglītības princips pats par sevi stāsta par mācību satura gandrīz pilnīgu saplūšanu ar audzināšanas procesu, tomēr skolas darba attīstības plānu būvēšanā ir samanašs, kurš no šiem stūrakmeņiem katram izglītības iestādes vadītājam tuvākais. Aizvien biežāk publikajā telpā, runājot ne tikai par nākotnes, bet jau par šodienas cilvēkam vēlamajām kvalitātēm, izskan līdera jēdziens dažādos locījumos. Protams, nav iespējams visiem kļūt par līderiem burtiskā nozīmē, tomēr mūsupusē ir vismaz divas skolas, kurās līderim piemērotās domāšanas stratēģijas ieaudzināšana izvēlēta kā pamats jaunākās paaudzes izglītošanā.

Ar Cēsu novada pašvaldības Izglītības pārvaldes izglītības satura un kvalitātes vadītājas Ramonas Urtānes gādību **CĒSU PILSĒTAS VIDUSSKOLA** šogad saņēmusi vietvaras finansiālu atbalstu starptautiski apbētas programmas “Līderis manī” uzsākšanai. Jau gada sākumā “Druva” rakstīja par šīs programmas pamatnostādņiem - personības efektivitātes principiem un arī “veiksmīgu cilvēku septiņiem paradumiem”. R.Urtāne skaidro, ka programma vērsta uz bērna un jaunieša tieši personīgo izaugsmi, piemērot - Latvijas skolu vidē tās izmantošana pagaidām vēl ir retums. Vidusskolas direktore vietniece un atbildīgā par “Līderis manī” īstenošanu šajā skolā Ineta Lāce-Sējāne “Druvai” pastāstīja, ka patlaban turpinās pedagogu mācības, bet audzēkņi ar personības pilnveides princi-

piem sāks iepazīties jaunajā mācību gadā.

Nenoliedzami, šī mācību un attieksmes koncepcija vairāk saistās ar audzināšanas darbu, tādā veidā vistiešākajā veidā metodikas principus var izmantot klašu audzinātāji, taču, uzsver I.Lāce-Sējāne, par “Līderis manī” padomu ieviešanu un apjomu tieši savā darbā katrs pedagogs pieņems lēmumu pats.

Kā visgrūtāko principu šajā programmā skolotāja uzsver “sākšanu ar sevi”. “Mēs kaut kā esam pieraduši, ka mums jāpatīk citiem, ka jāsaņem, un tādēļ arī nereti kādā brīdī *noplīstam*,” pārdomās dalās I.Lāce-Sējāne, uzsverot, ka šajā programmā saskata iespēju stiprināt jauniešu pašapziņu un motivāciju. Lai jaunais cilvēks sāktu atpazīt tos mērķus, kurus vēlas sasniegt pats, nevis tos, kurus par vajadzīgiem uzskata vecāki vai kāds cits. Arī metodikas apgūvē izvirzīta prioritāte katram pedagogam pašam apgūt darbu ar sevi un tikai tad vērtēt, vai un kādā veidā šīs idejas ir piemērotas konkrētai klasei vai pat konkrētam audzēknim.

Kā iepriekš esam stāstījuši, Amatas novada **DRABEŠU JAUNĀ PAMATSKOLA** programmu “Līderis manī” ieviesa jau 2018.gadā, divos mācību gados personīgās efektivitātes principi integrēti visos mācību priekšmetos 1. līdz 5.klases skolēniem. Jaunās pamatskolas direktore Kristīne Paisuma atklāja, ka no septembra plānots šajā programmā iekļaut arī piecus un sešus gadus vecos pirmsskolēnus. Ar programmas rezultātiem -

Izglītības iestāžu avangards

Vispārējās frāzes par jaunu laikmetu un tā kardināli atšķirīgajām prasībām, ar kurām sadzīvot nāksies šodienas skolēnam, šķiet jau nodēlātas. Raugoties no malas uz pārmaiņām skolu darbā, ne uzreiz top skaidrs, kas

Latvijas izglītības sistēma virzās, un kā tas turpinās mainīt ikdienu izglītības iestādēs. Šajā rakstā neizklāstīsim tik daudz tehniskās detaļas, kā iepazīstināsim, kas jaunā mācību satura koncepcijā ir vidējo izglītību ieguvuša jauna

cilvēka kvalitāšu vēlamais apveids un kā šo mērķi iecerējušas sasniegt vairākas vēsturiskā Cēsu rajona skolas - mūspuses pašvaldību atbalstītie izglītības jomas *tāllecēji*.

Pieredzes bagāža jau skolā

Universitātes un Latvijas Kultūras koledžas.

Kā vienu piemēru S.Vītola min - ne vienmēr aizdomājāmies, ka arī viesmīlības pakalpojumu sniedzējam ir svarīga uzstāšanās prasme. Lai slīpētu šīs iemaņas, vidusskolēni strādās režisoru vadībā un izmēģinās spēkus arī uz skatuves. Sadarbības partneru lokā ir arī Dabas aizsardzības pārvalde, atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums “ZAAO”, “Ģimenes zobārstniecība”, rehabilitācijas centrs “Līgatne”, jau pieminētais “Zeit”, kā arī Priekuļu pusē esošais Vides risinājumu institūts. Kā neformālā izglītība jaunajā konceptā skolēniem tiks piedāvāta iespēja apgūt B kategorijas autovadītāja apliecībai nepieciešamās zināšanas. Līderu skolas vīzija ietver arī regulāru dažādu industriju speciālistu, līderu un iedvesmotāju meistarklases un vieslekcijas. Divas šādas autoritātes arī piekritušas kļūt par šo audzēkņu tādēļ kā krustvecākiem. Vides un klimata virzienā tas būs biologs, žurnālists un raidījumu veidotājs Māris Olte, savukārt viesmīlības jomā - “Zeit” izveidotā Tīklu parka vadītāja Alise Koļesņikova.

Jau pavasarī, stāstot par Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta “Kompetenču pieeja mācību saturā” (Skola 2030) virzīto vidusskolu specializāciju, “Druva” vēstīja par **LĪGATNES NOVADA VIDUSSKOLAS** ambiciozo plānu radīt jaunu vidējās izglītības produktu, kas potenciāli spētu piesaistīt pamatskolu beidzēju ar no citiem novadiem. Pretenziozais nosaukums *Jauno līderu skola* ietver ideju par jaunu vidusskolas gados ieliktu stipru pamatu jaunieša nākotnes profesijai vides pārmaiņu un viesmīlības pakalpojumu jomā. Šīs novada skolas jauninājums gan pagaidām attieksies tikai uz septembrī 10.klasi uzsākušajiem, taču mācību pārplānošanas un tajās iesaistīto cilvēku resursu apjoms ir iespējams.

Vidusskolas direktore Saiva Vītola “Druvai” pastāstīja, ka iestādes kolektīvs jau ilgāku laiku bijis pārdomās, kas ir tas jaunais ceļš, kas būtu piemērots tieši viņu skolai. Pērn rudenī kādā tikšanās reizē S.Vītolai pārdomas par jēgpilnu šodienas vidējo izglītību atklājās vietējais uzņēmējs un atpūtas kompleksa “Zeit” saimnieks Margērs Zeitmanis. Tas bijis ārējais stimuls īstajā brīdī, ik nedēļu tiekoties ar pašvaldības vadību un potenciālajiem sadarbības partneriem, attīstīta koncepcija, kur vidējās izglītības saturs sapludināts ar profesionālo pilnveidi. Pēc absolvēšanas jauniešiem gan vēl nesaņemams attiecīgās jomas speciālista diplomu, taču apgūtie kursi būs ņemami vērā akadēmiskajās vai jau profesionālajās gaitās.

Tas nozīmē, ka ne tikai sagrupētas apgūstamās disciplīnas un iekļauti kādi jauni mācību priekšmeti, bet katru semestri, lai mācītos zināšanas pielietot, sarunātas prakses vietas uzņēmumos un laboratorijās, bet konkrētu prasmju apgūšanai uzaicināti pasniedzēji no Vidzemes Augstskolas, biznesa augstskolas “Turība”, Latvijas

MĀCĪBU SATURA IETVARŠ “SKOLA 2030”

Mācību jomas	Caurviju prasmes	Tikumi
• Valodu	• Kritiskā domāšana un problēmrisināšana	• Atbildība / Centība
• Sociālā un pilsoniskā	• Jaunrade un uzņēmējspēja	• Drosme / Godīgums
• Kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā	• Pašvadīta mācīšanās	• Gudrība / Laipnība
• Dabaszinātņu	• Sadarbība	• Līdzcietība / Mērenība
• Matemātikas	• Pilsoniskā līdzdalība	• Savaldība / Solidaritāte
• Tehnoloģiju	• Digitālā	• Taisnīgums / Tolerance
• Veselības un fiziskās aktivitātes		

skolēnu prasmi novērtēt situācijas, izvirzīt mērķus un savu vietu kādu notikumu kontekstā - iestādes vadītāja ir ļoti apmierināta. Kā interesantu piemēru K.Paisuma min kādas ģimenes stāstīto ārkārtējās situācijas sākumā, kad vecākus pēkšņajās pārmaiņās pārņēmis izmisums par darba pienākumiem, bērnu pieskatīšanu un sadzīvotiskiem sarežģījumiem. Otrās klases bērns mierīgi pavai-cājis: “Mammu, vai tas ir tavš ietekmes loks?” Šī situācija nākusi kā apliecinājums, ka bērni ir uztvēruši pret pašu spēkiem saudzīgākas un vienlaikus efektīvākas domāšanas stratēģiju, tās atslēgas vārdus, jo nav lietderīgi tērēt savus resursus notikumiem, kurus nevari ietekmēt. K.Paisuma arī apstiprināja, ka jau izdodas īstenot redzējumu par skolu kā Drabešu kultūrizglītības centru, kam svētību pirms pāris gadiem deva pašvaldība. Skolas vidi aktīvi izmanto Amatū māja, un tur arī šovasar notiek, piemēram, pastaļu gatavošanas meistarklases un aušanas nodarbības. □

Neizbēgamās tehnoloģijas

Savukārt Jaunpiebalgas novada pašvaldība šogad novirzījusi krietnu devu budžeta līdzekļu tieši tehnoloģisko iekārtu papildināšanai vietējā izglītības iestādē. **JAUNPIEBALGAS VIDUSSKOLAS** direktors Arnis Ratiņš stāsta, ka nupat izveidota jauna informātikas klase tieši sākumskolas audzēkņiem, nomainīti novecojušie datori pedagogiem un iegādātas divas digitālās iekārtas specializēto priekšmetu pilnvērtīgākai apgūvei. Direktora vietniece informācijas tehnoloģiju jomā Jānis Šavējs “Druvai” paskaidroja - vēl norit iepirkuma procedūras pēdējās formalitātes, taču augustā plānots skolā uzstādīt no datora vadāmo frēzi un

bioloģijas kabinets tiks aprīkots ar interaktīvo ekrānu, kā arī bezvadu kameru, lai, piemēram, veicot neliela izmēra laboratorijas darbu, būtu iespējams to filmēt un uz ekrāna parādīt visiem audzēkņiem. Ar programmatūru vadāmā frēze ļaus arī pašam radīt dizainu un izgriezt noteiktas formas no saplākšņa, organiskā stikla un vieglajiem metāliem. J.Šavējs gan atzīst, ka, viņaprāt, šādas iekārtas nonākšana skolā ir neizbēgams solis, jo darbs un tās principu iepazīšana pat ir iestrādāti jaunajā mācību saturā. Taču viņš pieminēja, ka tam ir vēl savi papildu ieguvumi - skolēns pats varēs izgatavot figūras, piemēram, ģeometrijas vai fizikas uzdevumu risināšanai, kā arī vidus-

skolēni varētu izstrādāt dizainu pirmsskolēnu rotaļnodarbību atribūtiem. Tuvākajā nākotnē vēl iecerēts skolai sagādāt 3D printeri.

Šādi uzlabojumi kopumā prasījuši ap 23 tūkstošiem eiro, pastāstīja A.Ratiņš. Jāpiebilst, vidusskola tiešām patlaban bauda pašvaldības atbalstu. Papildu jau šovasar skolas ēkā notiekošajai apkures sistēmas renovācijai (ap 40 tūkstošiem eiro) vietvara tik tikko (pagājušajā nedēļā) piekritusi segt arī ceļu satiksmes noteikumu teorijas pasniedzēja darba samaksu un vēl brīvpusdienas vidusskolēniem, kuriem vienīgajiem skolā līdz šim tās netika nodrošinātas. □

Lappusi sagatavoja
LĪGA SALNĪTE

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par materiāla saturu atbild SIA “Cēsu Druva”.

MAF
Mediju atbalsta fonds